

INŠTITÚT
LADISLAVA
HANUSA

Esejistická súťaž sv. Tomáša Morusa

Téma 2025

Existuje právo na život aj pred narodením?

Kritická reflexia Nálezu Ústavného súdu PL. ÚS 12/01-29

2. miesto - Samuel Ballek

Právnická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave

Existuje právo na život aj pred narodením?

Kritická reflexia Nálezu Ústavného súdu PL. ÚS 12/01-29

„Preto má každý zákon ustanovený ľuďmi povahu zákona len natoľko, nakoľko sa odvodzuje od prirodzeného zákona. Ak však v niečom nesúhlasí s prirodzeným zákonom, už nebude zákonom, ale porušením zákona.“

— sv. Tomáš Akvinský¹

Úvod

Aj keď súčasná biológia potvrdzuje existenciu jedinečného ľudského života od momentu počatia, slovenské pozitívne právo mu negarantuje právo na život, ba dokonca mu aj odmieta priznať plnohodnotnú ústavnú ochranu, čím vytvára bezbranného človeka menšej hodnoty.

Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. (ďalej len „Ústava“) obsahuje pomerne nezvyčajné ustanovenie v porovnaní s inými ústavami. Čl. 15 ods. 1 Ústavy ustanovuje: „Každý má právo na život. Ľudský život je hodný ochrany už pred narodením.“² Na prvý pohľad môže toto ustanovenie vyvolať u bežného človeka dojem, že už aj nenarodené dieťa má právo na život, tak isto ako my ostatní. Pri posudzovaní umelého potratu je to zásadná otázka. K tejto skutočnosti sa vyjadril Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „Ústavný súd“) v Náleze ÚS SR PL. ÚS 12/01 z roku 2007 (ďalej aj „Nález“).

Táto esej bude kriticky analyzovať argumentáciu Ústavného súdu v tomto Náleze. Tvrdím, že hoci Ústavný súd poukázal na ústavné rozlíšenie medzi subjektívnym právom na život (pre narodených) a objektívnou hodnotou ochrany (pre nenarodených), vo svojej podstate zlyhal. Tejto ústavnej hodnote ochrany nepriznal takmer žiadnu reálnu váhu – najmä pri posudzovaní bezdôvodného prerušenia tehotenstva do 12. týždňa – nevyužil príležitosť zmenšiť priepasť medzi prirodzeným právom a právom pozitívnym a *de facto* poprel ústavný imperatív druhej vety čl. 15 ods. 1 Ústavy, a to na úkor tých najzraniteľnejších.

¹ AKVINSKÝ, Tomáš: *Suma teologická*, I–II, q. 95, a. 2.

² Podobnú úpravu nájdeme v čl. II Maďarskej ústavy: „Ľudská dôstojnosť je nedotknuteľná. Každá ľudská bytosť má právo na život a ľudskú dôstojnosť; život plodu je chránený od okamihu počatia.“ alebo v identickom znení v Českej republike v Listine základných práv a slobôd.

Jadro

Súčasná embryológia konštatuje, že už zygóta, bunka, ktorá vzniká pri počatí, predstavuje nový ľudský život, ktorý má jedinečnú kombináciu genetickej informácie z matky a otca.³ Od tohto momentu sa tento organizmus postupne vyvíja a mení. Nenasledujú žiadne neskoršie kvalitatívne skoky či fázy, ktoré by určovali, že až od toho momentu sa stáva embryo človekom. Je teda nepochybné, že ide o ľudskú bytosť už od počatia. Dokonca aj samotné znenie druhej vety čl. 15 ods. 1 Ústavy deklaruje, že existuje život pred narodením.

„Ako by ľudský jednotlivec mohol nebyť ľudskou osobou?“⁴ Samotný biologický status ľudskej bytosti naráža (nielen) v právnej debate na otázku, či je táto bytosť zároveň „osobou“ s príslušnými právami. Právne poriadky historicky uprednostňovali pojem „osoba“ pred pojmom „človek“ pri označovaní subjektov právnych vzťahov.⁵ V spoločnosti nájdeme utilitaristické názory, ktoré prisudzujú status osoby až na prejavenu schopnosť sebauvedomenia.⁶ Veľmi podobný názor vyslovil generálny prokurátor, keď sa vyjadroval k podaniu na Ústavnom súde.⁷ Dôsledná aplikácia tohto názoru by mala však desivý dopad.⁸ Naopak, klasické chápanie definuje osobu ako „*individuálnu bytosť rozumovej povahy*“.⁹ Kľúčová je táto podstata (povaha), ktorú má človek od počatia, nie to, či sa jej vlastnosti (ako sebauvedomenie) už aktuálne prejavujú. Táto schopnosť je v ľudskej bytosti prítomná od začiatku ako „aktívny potenciál“ a potrebuje iba čas, aby sa mohla rozvinúť a prejaviť. Nenarodený je osobou od počatia, pričom tento vývoj je len procesom dozrievania a prejavovania potenciálu, ktorý už vlastní. Historické príklady, od právneho postavenia

³ MOORE, Keith L., PERSAUD, T.V.N.: *The Developing Human: Clinically Oriented Embryology*. 7. vydanie. Philadelphia: Saunders, 2003, s. 2. alebo O'RAHILLY, Ronan., MÜLLER, Fabiola.: *Human Embryology & Teratology*. 2. vydanie. New York: Wiley-Liss, 1996, s. 8, 29.

⁴ Ján Pavol II.: Encyklika *Evangelium Vitae*. Rím, 1995, ods. 60.

⁵ FÁBRY, Branislav: Človek a osoba v práve a v bioetike. Vplyv bioetiky na súčasnú diskusiu o pojmoch človek a osoba v práve. In: *Filozofia*, roč. 62, č. 3. 2007, s. 216.

⁶ SINGER, Peter: *Practical Ethics*. Cambridge: Cambridge University Press, 1993, s. 87. P. Singer definuje „osobu“ nasledovne: „*I propose to use the term 'person', in the sense of a rational and self-conscious being, to capture those elements of the popular sense of 'human being' that are not covered by 'member of the species Homo sapiens'*.“

⁷ Nález ÚS SR PL. ÚS 12/01, časť. I. stanovisko generálneho prokurátora, ods. 2.: „*Ľudský život, tak ako ho má na mysli čl. 15 ústavy, nemožno stotožňovať s okamihom vzniku plodu. Ide tu síce tiež o život, tento sa však stane ľudským až po vytvorení základného atribútu ľudského života odlišujúceho ľudský život od akýchkoľvek iných foriem života. Týmto atribútom je ľudské vedomie.*“

⁸ Podľa tejto logiky by neboli osobami s ľudskou dôstojnosťou ani novonarodené deti, ľudia v kóme alebo mentálne postihnutí.

⁹ „*Persona est rationalis naturae individua substantia.*“ Táto definícia pochádza od: BOETHIUS. *De persona et duabus naturis*. Ďalej ju prebral a rozpracoval: AKVINSKÝ, Tomáš. *Suma teologická*, I, q. 29, a. 1.

otrokov¹⁰ až po norimberské zákony¹¹, demonštrujú riziká pozitívnoprávneho odpierania statusu osoby všetkým ľudským bytostiam. Z tohto pohľadu je teda zrejmé, že každá ľudská bytosť je zároveň osobou hodnou ochrany a práv (vrátane prirodzeného práva na život) a s vlastnou ľudskou dôstojnosťou.

V roku 2001 skupina poslancov Národnej rady SR (ďalej len „navrhovatelia“) namietala, že ustanovenia zákona č. 73/1986 Zb. o umelom prerušení tehotenstva sú v rozpore čl. 15 ods. 1 Ústavy, pretože porušujú ústavný imperatív ochrany nenarodených detí. Ústavný súd nielenže s týmto nesúhlasil, ale z časti sa venoval aj otázke, či takéto ustanovenie neznamená, že najpodstatnejšie právo na život majú aj nenarodené deti. „Z porovnania doslovného výkladu prvej druhej vety čl. 15 ústavy celkom zjavne rozlišuje medzi právnym statusom nascitura a právnym statusom narodenej osoby.“ vyslovil Ústavný súd a dodal: „Ústava teda zásadne spája vznik subjektívnych práv až s okamihom narodenia človeka, nie už s jeho počatím“.¹² Aj keď pre veľa ľudí je takýto výklad nežiadúci (a v rozpore s prirodzeným právom), treba priznať, že Ústavný súd dokázal túto tézu do istej miery argumentačne podložiť.

Logika ustanovenia rozlišuje medzi subjektívnym právom na život a objektívnym právom ochrany života pred narodením. Ustanovenie z Listiny základných práv a slobôd vzniklo ako kompromis medzi dvoma protipólmi.¹³ Ak by bolo zámerom ústavodarcu prijať úpravu, ktorá by potraty (zväčša) zakazovala, mohol sa inšpirovať (vtedy platným) čl. 40.3.3° ústavy Írskej republiky, ktorý explicitne garantoval právo na život aj nenarodenému dieťaťu.¹⁴ Ďalej treba spomenúť, že ani samotní navrhovatelia nenamietali, že nenarodení majú subjektívne právo na život. V ich argumentácii je vidno, že sa snažili vyhnúť takémuto priamemu pomenovaniu. Tomuto názoru sa vyhli aj vo svojich disentoch ostatní sudcovia Ústavného súdu, ktorí s týmto Nálezom nesúhlasili.

¹⁰ Napr. známe rozhodnutie Najvyššieho súdu USA *Dred Scott v. Sandford*, kde súd okrem iného vyslovil názor, že černoši sú „bytosti nižšieho rádu“ a vlastníctvo otrokov je chránené ústavou USA.

¹¹ V prípade Norimberských zákonov, nebol židom explicitne odobratý status „osoby“. Tieto zákony (Zákon o ríšskom občianstve a Zákon o ochrane nemeckej krvi a nemeckej cti) ich však ustanovili za menejcenných občanov. Obmedzili im uzatvárať manželstvá, vykonávať povolania, čím ich fakticky vylúčili z právneho a spoločenského života.

¹² Nález ÚS SR PL. ÚS 12/01, časť. II. A. 1.2 ods. 5.

¹³ NECHVÁTALOVÁ, Lucie., BARTOŇ, Michal. Čl. 6 [Právo na život]. In: HUSSEINI, Faisal., BARTOŇ, Michal., KOKEŠ, Marian., KOPA, Martin, a kol. *Listina základných práv a slobod*. 1. vyd., 1. aktualizace. Praha: C. H. Beck, 2021, marg. č. 5. Dostupné online: beck-online.cz [cit. 20.10.2025]

¹⁴ „Štát uznáva právo na život nenarodených detí a s náležitým ohľadom na rovnaké právo na život matky vo svojich zákonoch zaručuje rešpektovanie a, pokiaľ je to možné, prostredníctvom zákonov aj ochranu a obhajobu tohto práva.“ voľný preklad z: Eighth Amendment of the Constitution Act, 1983. Enacted version. Dublin: Oireachtas, 7. októbra 1983. Dostupné online: <https://www.irishstatutebook.ie/eli/1983/ca/8/enacted/en/print> [cit. 23. 10. 2025].

Až na jednu výnimku, Slovenskú republiku neviaže žiadny právny predpis ani medzinárodná zmluva¹⁵, ktorá by bližšie pomenovala skutočnosť, že každá ľudská bytosť je zároveň osobou alebo by prípadne pomohla interpretovať otázku či takéto ustanovenie garantuje právo na život. Výnimkou je Dohovor o právach dieťaťa. Ten v čl. 1. stanovuje, že „*dieťaťom sa rozumie každá ľudská bytosť mladšia ako osemnásť rokov*“ a ďalej v čl. 6 garantuje dieťaťu prirodzené právo na život. Ako bolo už vyššie uvedené, je nepochybné, že už pri počatí vzniká ľudská bytosť. Podľa tohto výkladu by sa naozaj dalo vyrozumiť, že Dohovor o právach dieťaťa garantuje právo na život aj nenarodeným.¹⁶ Ústavný súd však túto tézu odmietol bez poskytnutia podrobnejšieho zdôvodnenia a ďalej sa jej nevenoval.¹⁷ Na druhej strane Európsky dohovor pre ľudské práva obsahuje formuláciu v čl. 2: „*Právo každého na život je chránené zákonom...*“¹⁸ Opäť na prvý pohľad môže pre človeka toto jednoznačne znamenať, že „každý“ zahŕňa aj nenarodených. Taktiež za touto vetou nenasleduje iná, ktorá by tieto dva stavy diferencovala ako v našej Ústave. Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) však viackrát tento článok vyložil tak, že nezahŕňa právo na život „embrya“.¹⁹

Ústavný súd prehlásil, že nebude arbitrom toho, kedy začína ľudský život a či je takáto zákonná úprava morálne nesprávna.²⁰ Ústavný súd si v tejto časti v podstate iba adoptoval právne názory iných európskych ústavných súdov a ESLP (aj keď niektoré argumenty pôsobili nepresvedčivo a nevecne). Nález teda nepôsobil v časti práva na život nenarodených nijako prelomovo. Právna veda vždy reflektovala filozofické a prírodovedecké poznatky, no treba uznať, že Ústavný súd by naozaj nemal byť rozhodcom vo filozofických a biologických

¹⁵ Najkonkrétnejší medzinárodný dokument (pre nás nezáväzný), ktorý túto skutočnosť pomenoval je Americký dohovor o ľudských právach s formuláciou v čl. 4.1 : „*Každý človek má právo na rešpektovanie jeho života. Toto právo je chránené zákonom a vo všeobecnosti od okamihu počatia...*“

¹⁶ RAPOSO, Vera Lúcia., PRATA, Catarina., ORTIGÃO DE OLIVEIRA, Isabel.: Human Rights in Today's Ethics: Human Rights of the Unborn (Embryos and Foetus)?: In: *Cuadernos Constitucionales de la Cátedra Fadrique Furió Ceriol*, č. 62/63. 2008, s. 101.

¹⁷ Nález ÚS SR PL. ÚS 12/01, časť II. A. 3.3: „*V kontexte čl. 1 Dohovoru o právach dieťaťa (definícia dieťaťa) je potrebné vykladať čl. 6 Dohovoru o právach dieťaťa ako právo narodeného, a nie počateho dieťaťa, aj keď to Dohovor o právach dieťaťa explicitne nevyjadruje. Vyplýva to však z definície dieťaťa, podľa ktorej sa za dieťa považuje každá ľudská bytosť, t. j. fyzická osoba schopná samostatnej ľudskej existencie. Korešponduje to aj s čl. 7 Dohovoru o právach dieťaťa, podľa ktorého každé dieťa je ihneď po narodení zaregistrované, t. j. za dieťa sa považuje ľudská bytosť po narodení.*“

¹⁸ Slovenský preklad vychádza z anglického „*Everyone's right to life shall be protected by law...*“ Francúzsky originál však znie: „*Le droit de toute personne à la vie est protégé par la loi.*“ čo sa dá doslovne preložiť ako „Právo na život každej osoby je chránené zákonom.“ Aj keď na rozhodovacej činnosti ESLP táto skutočnosť nič nezmenila, jazyk francúzskeho originálu mohol pripúšťať širší výklad a podporiť moju argumentáciu.

¹⁹ Napr. rozhodnutie *Paton v. Spojené kráľovstvo* alebo *Vo v. Francúzsko*.

²⁰ Nález ÚS SR PL. ÚS 12/01, časť II. A. ods. 1 Nálezu: „*Úlohou ústavného súdu v tomto konaní nie je odpovedať na filozofickú, morálnu či etickú otázku, kedy začína ľudský život, ani na otázku správnosti či morálnosti umelého prerušenia tehotenstva a ani na otázku, ako by mala vyzerať optimálna právna úprava umelého prerušenia tehotenstva v Slovenskej republike, ale iba na otázku, aké sú ústavné mantinely, ktoré ústava vo vzťahu k právnej úprave umelého prerušenia tehotenstva kladie zákonodarcovi.*“

otázkach.²¹ Aj konzervatívne hnutie (často totožné s pro-life hnutím) dlhodobo kritizuje podobný súdny aktivizmus, kedy si súdy prisudzujú právomoc tvoriť právo v podobných otázkach. Úlohou Ústavného súdu je najmä posudzovať ústavnosť právnych predpisov s Ústavou a (zásadné) zmeny by v tomto prípade mal urobiť ústavodarca.

Výsledkom je, že súčasná právna úprava negarantuje nenarodeným právo na život, aj keď by mala. Ústavný súd mohol tento zjavný rozpor medzi prirodzeným právom a pozitívnym právom pomerne šikovne vyriešiť vyslovením nesúlady zákonnej úpravy interrupcií s Ústavou. Hoci samotná formulácia čl. 15 ods. 1 v Ústave zabraňuje výkladu, že nenarodené deti majú mať tiež právo na život, paradoxne práve táto explicitná formulácia predstavuje silný ústavný mandát na ich ochranu. Ten môže *de facto* viesť k takej miere legislatívnej ochrany nenarodeného, ktorá sa vo svojich dôsledkoch veľmi podobá ochrane, akú požíva narodený človek.

Navrhovatelia namietali, že právna úprava potratov (takmer identická s dnešnou), ktorá dovoľuje žene ísť na potrat „bezdôvodne“ do 12 týždňov tehotenstva²² je v rozpore s druhou vetou čl. 15 ods. 1 Ústavy. Ich argumenty spočívali najmä v tom, že zákon, ktorý dovoľuje podstúpiť potrat bez udania dôvodu, znamená, že ho možno vykonať z akéhokoľvek dôvodu. To má za následok, že nenarodený život nepožíva žiadnu právnu ochranu, ktorú mu garantuje Ústava. Ďalej namietali, že lehota 12 týždňov je svojvoľná a vývin človeka medzi 11 a 13 týždňov nepredstavuje žiadny zásadný rozdiel, napriek obrovským právnym rozdielom, čo korešponduje s vyššie uvedeným biologickým faktom kontinuálneho vývoja ľudskej bytosti od počatia.

Ústavný súd tieto tézy odmietol na základe argumentácie, ktorá však neadresovala podstatu námietky. Svoje zamietavé stanovisko odôvodnil tvrdením, že „plod“ požíva do 12 týždňov ochranu najmä v rámci ochrany matky v pracovnoprávných vzťahoch, ochrany majetkových práv *nascitura* v občianskoprávných vzťahoch, v trestnom práve (trestné činy nedovoleného prerušenia tehotenstva) a nakoniec potrebnými procesnými úkonmi podľa zákona (písomná žiadosť, povinné poučenie lekárom atď.). Tieto formy ochrany, hoci existujú, neposkytujú nenarodenému žiadnu reálnu ochranu pred jeho usmrtením na žiadosť matky, a teda nenapĺňajú ústavný imperatív ochrany nenarodeného. Vzhľadom na vyššie konštatovanú

²¹ Túto líniu sa snažil Ústavný súd dodržiavať aj počas pandémie COVID-19. Napr. v Náleze ÚS SR PL. ÚS 14/2021-107 uvádza: „Ústavný súd vo svojich rozhodnutiach dotýkajúcich sa ochorenia COVID-19 uprednostňuje uplatňovanie primárne právnych argumentov pred argumentmi, ktoré majú mimoprávny pôvod, aj keď tieto sú spravidla založené na odbornom (predovšetkým medicínskom) základe.“

²² § 4 zákona č. 73/1986 Zb. o umelom prerušení tehotenstva.

biologickú kontinuitu vývoja dieťaťa, zásadne odlišná miera právnej ochrany pred a po 12. týždni tehotenstva nemá vecné (biologické aj právne) opodstatnenie. A hlavne, aký zmysel by mala mať táto ochrana, ak sa dieťa nikdy nenarodí? Táto tzv. ochrana poskytovaná nenarodenému bola teda len iluzórna a neodrážala váhu explicitne priznanej ústavnej hodnoty.

Ďalej svoje rozhodnutie Ústavný súd odôvodnil tým, že ak by sme čl. 15 ods. 1 druhú vetu vykladali podľa navrhovateľov, tak by sme príliš narušili subjektívne právo ženy na súkromie. Ústavný súd deklaroval potrebu hľadať rovnováhu medzi týmito dvoma bodmi. V praxi však priznal právu na súkromie (do 12. týždňa) takmer absolútnu prednosť²³, čím ústavnú hodnotu ochrany života *de facto* marginalizoval. Ako argumentujú niektorí právni filozofi v podobnom kontexte, právo na súkromie či telesnú autonómiu sa primárne vzťahuje na rozhodnutia o vlastnom tele a živote, nie na rozhodnutia, ktoré priamo a úmyselne ukončujú existenciu inej, hoci závislej, ľudskej bytosti.²⁴ Tým, že súd túto skutočnosť nedostatočne zohľadnil, jeho „vyvažovanie“ stratilo potrebnú vyváženosť. Argumentácia súdu v tejto časti tiež nedostatočne zohľadňuje fakt, že tehotenstvo (s výnimkou prípadov násillia) je spravidla dôsledkom slobodného konania ženy a nie náhodnej udalosti.

Ako napísali traja disentujúci sudcovia, Ústavný súd dával do pomeru subjektívne právo na súkromie a ústavnú hodnotu ochrany života nenarodeného v pomere „niečo“ a „nič“. „Niečo“ sú v tomto prípade napr. utajené pôrody, hniezda záchrany a urýchlenie procesu osvojenia, na ktoré ženy majú právo a znamenajú posilnenie ich práva na súkromie. Na druhej strane „nič“ je fakt, že ochrana nenarodeného pred 12. týždňom tehotenstva je absolútne minimálna ako bolo vyššie uvedené. Tento nepomer kritizoval aj ústavný právnik Radoslav Procházka. Ochranu nenarodeného pokladá za nižšiu, akú požívajú zvieratá.²⁵ Pri zvieratách zákon konkrétne vymedzuje situácie, kedy je možné usmrtiť zviera na rozdiel od „bezdôvodného“ potratu do 12 týždňov.²⁶

Na základe uvedeného, možno dospieť k tomu, že Nález Ústavného súdu je nedostatočne odôvodnený a nesprávny. Zatiaľ čo rozhodovanie Ústavného súdu by malo postupovať od argumentov k záveru, vnútorná nekonzistencia a vágnosť odôvodnenia otvárajú cestu spochybňovaniu, či bol tento princíp dodržaný. Výsledkom rozhodnutia je zachovanie

²³ Z práva na súkromie Ústavný súd *de facto* týmto uvažovaním vytvoril samostatné právo na potrat odvodené od práva na súkromie.

²⁴ FINNIS, John., GEORGE, Robert P.: Equal Protection and the Unborn Child: A Dobbs Brief. In: *Harvard Journal of Law & Public Policy*, roč. 45, č. 3. 2022, s. 1017-1018.

²⁵ PROCHÁZKA, Radoslav: O myšiach a ľudoch. In: *Impulz Revue*, roč. 4, č. 2. Bratislava : Impulz, 2008. Dostupné online: <http://www.impulzrevue.sk/article.php?306> [cit. 25. 10. 2025].

²⁶ § 22 ods. 5 zákona č. 39/2007 Z.z. o veterinárnej starostlivosti.

statusu *quo*, čo pri nedostatočnej argumentácii pripomína iba snahu vyhnúť sa spoločensky kontroverznej zmene právnej úpravy. Nález síce zodpovedá trendu v judikatúre iných európskych ústavných súdov, avšak práve týmto nasledovaním všeobecného trendu Ústavný súd zlyhal v zohľadnení a aplikácii osobitného a silnejšieho záväzku, ktorý naša Ústava (na rozdiel od mnohých iných) explicitne garantuje v čl. 15 ods. 1 druhej vete. Preto mala byť tejto mimoriadnej hodnote poskytnutá zodpovedajúca miera právnej ochrany, ktorá nebude len formálna, ale bude reálne naplňovať ústavný imperatív.

Záver

Existuje právo na život aj pred narodením? Áno, na základe predchádzajúcich úvah možno konštatovať, že existuje právo na život aj pre nenarodené deti. V rámci prirodzeného práva totiž predstavuje neodňateľnú náležitosť každej ľudskej bytosti. Nenarodené deti sú tiež samostatné ľudske bytosti s vlastnou dôstojnosťou už od počatia. Práve v duchu klasickej tradície, ako ju formuluje sv. Tomáš Akvinský, podľa ktorej má byť ľudský zákon v súlade s prirodzeným právom vyplývajúcim z rozumu a rešpektujúcim základné dobro, akým je ochrana života už nenarodených.

Nachádzame sa teda v situácii, keď sa prirodzenoprávne chápanie dostáva do napätia s pozitívnym právom, ktoré toto právo na život v súčasnosti nenarodeným negarantuje. Možno čiastočne pochopiť opatrnosť, s akou Ústavný súd odmietol konať ako „tvorca práva“ a zdržanlivo rešpektoval vôľu ústavodarcu. Treba však tiež namietat', že práve v tomto prípade mal Ústavný súd jedinečnú príležitosť zmierniť rozpor medzi prirodzeným a pozitívnym právom tým, že by uznal silu mimoriadnej ústavnej hodnoty zakotvenej v čl. 15 ods. 1 druhej vete Ústavy a priznal nenarodeným aspoň vyšší stupeň právnej ochrany, ktorá by lepšie odrážala ich ľudskú dôstojnosť a hodnotu ich života. Túto možnosť nevyužil, čo zakladá dôvod hodnotiť toto rozhodnutie ako nesprávne.